6100 Ն· 1888 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 17 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ 29 ՈՒՆՃՈՒ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖ· ՀՈԿՏ· 29 Ն· 6100

20 ՓԱՐԱ.

Ղ-ԷՐ-ՄԸԷ ՀԵՐ ԿԷՆ ԸՆԷՐ։

ՏԻՆԱԹԱՐ

Սէնէյէ Մէճէր . . . 8

Ամբողջ տարի 4

Բոլոր էջերուն դիմաց տպուած։

Անկողմնակի Էջերեան

20 ՓԱՐԱ.

Աղոթքներու, Զեշմի Հայրոնքներու, ֆորմանոն քորշըներու, 298 Նէ-Հերօրը Մանղոհի Էֆէնտիր մամլոյ տարեցոյցներու։

ՕԱՀԻՊ ԻՄԹԻՆԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԹՐԸՐԻՆԻ ԷՎՎԷԼ ՝17 ՍԷՓԷՐ ՝24

ՏԷՐՍԱԱՏԷՊ ԷՐՄԷՆԻ ՄԻԼԼԷԹԻ ԲԱԹՐԻԳԻ ՃԷՏԻՏԻ ԱՄԵՆ· Տ· Տ· ԴՈՐԷՆ ԶՇԸԴԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱԶՐԻԹԼԷՐԻ

ՏԷՕՎԼԷԹԻ ԱԼԻԵԷ ԻԼԷ ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիա կրանտիւգլէրինէ Տէրսաատէթտէ իճրա օլունան Թալթիֆաթ, Ռուսիա մէհաֆիլի բէսմիլէսինտէ բէք չօգ Թէշէքքիւրի մուճիպ օլաուղլու Բէթէրսպուրկտան եաղըլան մէքթուպլարտա պէեան օլունուեօր։

Ռուսիա ըիճալը սիեասիէսի, միւշարիլէյհիմա հագդընտա իճրա օլունան հիւսնիւ գապուլը, իքի տէօվլէթին միւնասէպաթը տօսթանէսինէ էմարէի գավիեէ ատտ էտէեօրլար։ Մէշհուր Մօսկուա կաղէթասը, միւնասէպաթը մէղքիւրէեի մուսատտաղ պէնտլէր նէշր իլէ, Տէօվլէթի Ալիեէնին թէմամը միլքի վէ խաթիգլալընը մուհաֆաղա եօլունտա Ռուսիա տէօվլէթինին հիւսնիւ նիեէթինի թէքբար վէ, Օսմանլը տիբլօմաթլարընը տախի Ռուսիա իլէ տօսթլըղը իլթիզամ էթտիքէրինի պէեան էթմիշ տիր։ Բէթէրսպուրկ տիբլօմաթլարը, Տէօվլէթը Ալիեէեէ զիեատէսի իլէ թէվէճճիհ կէօսթէրմէքտէ օլտուգլարընտան, Ռումէլի գըթասընտա հուգուգ վէ մէնաֆիի Օսմանիեէնին վիգաեէսինէ մուավէնէթ արզուսընտա պուլունտուգլարը տախի Բէթէրսպուրկտան իշար օլունմուշ տուր։

—o—

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Սօֆիատան ալտըղըմըզ մալիւմաթա նազարէն, Պուլկար միլլէթ մէճլիսի, ճումաա էրթէսի կիւնիւ բրէնս Ֆէրտինանտ հազրը օլտուղու հալտէ քիշատ օլունմուշ տուր։

Սօպրանիէտէ թէղէքքիւր էտիլէճէք չէյլեր շունլար տըր։

1· Կէլէճէք սէնէ իճրա օլունաճագ թալիմի ասքէրինին մէսարիֆ պիւտճէսի,

2· Պուրկաղ վէ Եանպօլու շըմէնտըֆէրլէրի լայիհասը,

3· Ատլիեէ միւտիւրլինին թահթը նէզարէթինտէ պիր գօմէսիօն մարիֆէթի իլէ թանզիմ էտիլէն հուգուգ վէ ճէզա գանունլարը, (500 մատտէյի հավի տիր),

4· Հապս վէ թէվգիֆ գանունը,

5· Խրտէմաթը սրհհիեէ գանունը,

6· Վէրասէթ վէ սայիրէ»։

—o—

ՍՕՖԻԱՔԻՄ

Սուաքիմտէն ալընան սօն խապէրէ կէօրէ, Սուտանլըլար պիր գաչ կիւնտէն պէրու Սուաքիմի թօր աթէշի իլէ թաղլիդէ պաշլամըշլար տըր։

ԹԷԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

Բէթէրսպուրկ 26 հոկտ.

Ժուրնալ տը Սէն-Բէթէրսպուրկ, էճնէպի կաղէթալարընըն Ռուսիաեա գարշը աղվիեաթընտան պահսլա, պէօյլէ տէսիսէլէրին էհէմմիեէթսիզլիկինի թաստիգ էտէրէք տէեօր քի, մէղքիւր տէսիսէլէր, Ռուսիաեը քէնտի տօղրու վէ սուլհճուեանէ բօլիթիգասընտան սարարընմաեաճագլար տըր։

Բարիզ 26 հոկտ.

Պէրլինտէն Տէպա կաղէթասընա շու թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր։

«Նիմ ըէսմի կաղէթալարը թէքզիպլինէ բաղմէն, իմբէրաթօր Կիյէօմին հէմշիրէսի բրէնսէս Վիլիթօրիանընն բրէնս Ալէքսանտր տը Պաթէնպէրկ իլէ իզտիվաճը գաթիէն գարարլաշարընընմը, վէ գարիպէն իլան օլունաճագ տըր։

Մէղքիւր թէլէկրաֆտա իլավէթէն պէեան օլունտուղունա նազարէն, բրէնս Ալէքսանտր, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինտէն մանթլուպը օլան 1800000 ֆրանգը ախպ վէ դապղ էթմիշ տիր։

—o—

ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ ՎԷ ՏԻՆԵԲԻԻ ՍԻՐԲԷՃԻ ՐՕՍԹԱՍԸ

Լօնտրա 23 հոկտ.

Պուլկարիսթանա խայրխահ պիր տէօվլէթ, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինինին, հիւքիւմէթի Սէնիեէնին ատէմի խօշնատէսինի տավէթ իտէճէք պիր կէօնա հալ վէ հարէքէթտէ պուլունմամասընը իմթար էտէրէք, Պուլկարիստան թարաֆընտան վէրիլէճէք օլան ուֆաճըգ պիր սէպէպ իւզէրինէ ասաքիրի Օսմանիեէնին Պուլկարիստան վէ Շարգի Ռումէլիեէ սէվգ վէ իտիբալը մուգաբրէր օլտուղունու պէեան էթմիշ տիր։

Բարիզ 23 հոկտ.

Հավը հատիսէսի, օլսա օլսա եա ահմաք վէ եա աեագ թագըմը մագուլէսի Ալմանլարընը իշի օլտուղունու էվէնման կաղէթասը պէեան էթտիքտէն սօնրա տէեօր քի, Ֆրանսըղլար, օլ տէրէճէ դուրուրը տըրլար քի, պէօյլէ տէնի սուրէթտէ ախպը սար էթմէղլէր։ Պիզէրտէն հիչ քիմսէնին խաթրընա կէլմէզ քի, Ալման սիլահը իլէ թէղլին օլունմուշ պիր բարչա թահթաեը գօրարըպ բիսլէմէքլիք, գուվվէի ասքէրիյէմիզին մըգտարընը հըսս օլունուր տէրէճէ թէղլիտ էտէր։ Պու հայվանճա պիր իշ տիր, շու հալտէ, պու իշի եաբան Ֆրանսըզ տէյիլ Ալման օլմալը տըր։

Հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, պու իշին ֆաիլլէրինին թահարրիսի իլէ, ճիտտէն թէէտիպ էտիլմէլէրինի թէմէննի էտէրիզ, զիրա պունլար Շարգ ճիհէթի հուտուտունտաքի գազըգլարը ախիրէն գօրարան Ալմանլար տէրէճէսինտէ, ահմաղ վէ ալչագ տըրլար։

Բարիզ 24 հոկտ.

Թաատիլաթ գօմէսիօնընընն իճթիմաընտա, Մ· Պուլանժէ, մէճլիսի մէպուսանընն լաղվը իլէ պիր Շուրաի Տէօվլէթ թէշքիլինի թալեպ վէ եալընըզ մէմլէքէթէ գարշը մէսուլ օլմագ իւզրէ, քեամիլէն միւսթագիլ պիր գուվվէի իճրաիյէ իսթէմիշ տիր։

Պէլկրատ 24 հոկտ.

Նիմ ըէսմի Սրբագա Բէգ կաղէթասը, Մակեդոնիա մէսէլէսինտէն պահսլա, Պալգան հիւքիւմաթընընն իթթիֆագ էտէճէքլէրինի պէեան էտէեօր։ Պու կաղէթա տէեօր քի, Տէօվլէթի Ալիեէ, Սըրպիա, Պուլկարիա վէ Եունան, Մակեդոնիաաա թէրթիպ օլունան հիյլէ վէ խուտալարը տէֆ վէ իզալէ էթմէքճէ հէմալագատար տըրլար։

Պէրլին 24 հոկտ.

Նօրտտայչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ կաղէթասը, Հավը հատիսէսինտէն տօլաեը Ալմանիա հիւքիւմէթինէթարզիեէ վէրմէքճէ, Ֆրանսա հիւքիւմէթինին կայրէթինի թագտիր էթմէքլէ պէրապէր, Ֆրանսաեա գարշը եէնիտէն մուախաղաթը չէտիտէեէ կիրիշէրէք պէեան էթմիշ տիր քի, «մէղքիւր հատիսէ, Ֆրանսանըն արթըգ էվրօբանըն սայիր միլէլի միւթէմէտտինէսի իլէ միւսավի հալ թութամաղընա նազարէն, քէնտիսինին ֆէսատը ախլաղընա տէլալէթ էտէր։ Լաքին Ալմանիա հէմ վահշի վէ հէմ մէտէնի միլլէթլէր իլէ մուհաֆաղակ միւնասէպաթ էթմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ, Ֆրանսանըն թավր ու հարէքէթինէ զաթէն ալըշմըշ տըր։

Լիզպոն 25 հոկտ.

Ֆաս հիւքիւմէթի իլէ Բօրթէկիզ հիւքիւմէթի միեանընտա զուհուր էտէն միւնազաա պէր թարաֆ օլմուշտուր։ Ֆաս հիւքիւմէթի, Բօրթէկիզ պայրաղընը 101 բարէ թօք իլէ սէլամլամըշ տըր։

Բէչթա 20 հոկտ.

Բէչթէր Լօյտ կաղէթասը, մէնպաը մէվսուգտէն ախզը մալիւմաթ իլէ պէեան էտէեօր քի, Վիէննա կաղէթալարընաան Ֆրէնտէնպլաթ իլէ Կրաժտանին կաղէթալարը արասընտա զուհուր էտէն միւնագաշալ դալէմիեէ, մուճիպի հէեէճան օլամաեաճագ վէ Ռուսիանըն քէնտի հուտուտունա տօղրու ասքէր սէվգ էթմէսինտէն տօլաեը Ավսթրիա թէլաշ էթմէեէճէք տիր։

Բօմա 23 հոկտ.

Իթալիանըն Վիէննա վէ Բէթէրսպուրկ սէֆիրլէրի, Խարիճիեէ նազրը Մ· Գրիսբի իլէ միւլաղաթ վէ միւղաքէրէ էթմէք իւզրէ, Բօմաեա կէլճէքլէր տիր։ Իթալիանըն Պէրլին սէֆիրի օլուպ պիր ղէմանտան պէրու պուրատա պուլունան Մ· տը Լէօնէ, տիւն Մ· Գրիսբի իլէ կէօրիշմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՑԵԷ

—o—

Սիւվէյիշ գանալը մուգավէլէսինի իմզա էթմէք իւզրէ, տիւվէլի մուապղամէ սիւֆէրասընընը պու կիւն Պապը Ալիեէ կիտէճէքլէրի իշիտիլմիշ տիր։

—o—

Մէմալիքի Շահանէտէ պուլունան էճնէպիլէրին թէսճիլի իշին, պիր գանունանամէ լայիհասը թանզիմ օլունտուղունու Իսթանպոլ կաղէթասը եաղըեօր։

—o—

Ռուսիա Զարը հաղրէթլէրինին Լիվատիաեա կէլմէլէրինտէն տօլաեը մէրասիմի խօշամէտիյի իյֆա իթմէք իւզրէ, Թարաֆը էյրէֆի Բատիշահիտէն մէմուր պույրուլմուշ օլան տէօվլէթլու Ֆուատ բաշա հաղրէթլէրի իլէ մաեէթի, տիւն Զար հաղրէթլէրի թարաֆընտան ըէսմէն գապուլ օլունմուշլար տըր։

—o—

Մէճլիսի Խասսը վիւքէլա տիւն պէր միլթատ ինիպատ էտիպ, սաաթ 11 պուչուղա գատար ումուրու միհիմմէ իլէ իշթիղալ էթմիշ տիր։

Պաղը Տախիլիյէ հաղատիսի իշին սօն սահիֆէեէ միւրաճաաթ օլունա

ՔԻԼԻՍԷ ՄԻՋ

(6099 Նէ-Դէրեան պոէքէէ)

Տօղրուսու , պիղիմ պու իմթիհա զա ազ լըմըզ ըէք իրէմէմիշ տիր· պէլքի աստուածաբանլարըն թէէվիլու թէֆսիրլէրինտէն պաշդա պիր մանէասը տա վար տըր , վէ պիր կիւն տահա աչըզ պիր սուրէթտէ անլաշըլաճագ տըր, զիրա , թէքմիլ Աւետարանտան աշիքեար սուրէթտէ անլաշըլմագ տա տըրքի, հաղրէթի բուլի Իսա, ճիհանտէ իքէն , պիղզաթ քէնտիսի պիլէ , օլ մէրթէպէ տաիմ պիր դուտրէթի տէրիւհտէ իթմէեէրէք , տայիմա Բէտէրուլլահա թէրք իյլէտիկի թագտիրտէ , Նա՛սըլ օլուպ տա , պիր առաքեալա , վէ եախօտ քեաֆֆէյի առաքեալլարա , էօյլէ պիր հուտուտուզ վէ չէրայիթսիզ դուտրէթի վիրիլմիշ օլմագլըգ մանէասը չըդարըլապիլսին · մալիմ Ա Ինսան, անճագ, հէմ ինայէթի եէզտան օլարագ , վէ հէմ տէ իման ու ֆազիլէթի սայէսինտէ ճէննէթի ալէաեա մաղհար պույրուլապիլէճէք տիր , էօյլէ , չու եա պու ազիզին վէ առաքեալըն հիւքմ ու միւրատը յլանայիլ օլամաեաճագ տըրէկէր էօյլէ օլմագլըգ իդթիդա իտէր իսէ , նէ Ալլահըն լութֆ ու ինայէթինէ , նէ տին ու իմանէ , վէ նէ տէ ֆազիլէթէ իհթիեաճ գալմըշ օլուր , օլ վագըթ, հէր հայրապետ, թէօվպէ՛, պիրէր Ալլահ օլարագ, քէյֆի մաեէշա իսթէտիկինի ճէննէթէ , վէ իսթէմէտիկինի տախի ճէհէննէմէ կէօնտէրէսպիլիր ։

Մութլագա պունտա , հէմ պաշդա պիր մանէա օլմալը տըր , վէ հէմտէ վար տըր, ֆագաթ, իլէրուտէ տահա զիեատէ անլաշըլաճագ տըր ։

Շայեանը տիգդաթ պիր նօդթատա չու տուր քի , մէգքիւր պէեիթտէ , սէմավի ճէննէթին անախթարլարընընն զիքրի կէչտիկի հալտէ , ճէհէննէմին անախթարլարընա տայիր հիչ պիր չէյ զիքր օլունմամըշտըր , վէ պէսպէլի Բօմա քիլիսէսի , «Արքայութիւն» լուզէթինի , պիղիմ կիպի , սատէճէ «Սէմավի պիր ճէննէթ» տէյի անլամաեբպ, իլլա «Սէմավի պիր փատիշահլըգ » անլամագտատը , վէ օլ հալտէ , թապիաթէյլէ, մէգքիւր փատիշահլըգընթահթը իտարէսինտէ , հէմ ճէննէթին վէ հէմտէ ճէհէննէմին պուլունմասընը անլամագտէ օլմալըտը , վէ մատամ քի , եալընըզ պիր անախթար տէնիլմէեիպ, իլլա, ճէմի (յոգնակի) օլարագ անախթարլար տէնիլմիշտիր, թապիաթէյլէ պիրի ճէննէթին վէ պիրիտէ ճէհէննէմին անախթարը մանէասը չըդարըլմըշ պուլունմալըտը, պու ճիւմլէ իլէ չու տախի սահիհ տիր քի, պու անախթար լուզէթի , հաղրգաթէն անախթար տիմէք օլմաեբպ, անճագ մէճազի պիր սէօյլէեիշտիր , եօգսա , հիչ պիր Խրիսթիեան քիլիսէսի , տիվարը գաբուլու, վէ թաշտան տէմիրտէն, ճէննէթ վէ ճէհէննէմ իսմինտէ պիրէր էպնիյեէ վարտըր տէյի ինանմագտա տէկիլտիր , վէ պունտանտա աշիքեար սուրէթտէ չու նէթիճէ հուսուլէ կէլիր քի , մէգքիւր «Եւ զոր միանգամ կապեսցես յերկրի , եղիցի կապեալ յերկինս , եւ զոր արձակեսցես յերկրի , եղիցի արձակեալ յերկինս » լուզէթէրի , էօյլէ չիմտիեէ գատար անլաշըլտըգը կիպի սատէ պիր մանէատա օլմաեբպ , իլլա , սայիր հէմ եիւքսէք վէ հէմտէ բէք եիւքսէք պիր մանէատա օլմալըտը , վէ պիր կիւն անլաշըլմասընա պէքլէնիլմէլի տիր ։

Տէօրտիւնճիւ , էկէրչի Յիսուս էֆէնտիմիզ , հիչ պիր ֆարգը վէ հաղդը պուլունմամատը տան պաշդա , հաթթա, պիր ճիհէթլէ մահճուպ տախի պուլունտուղու թագտիրտէ, մէգքիւր իմթիեազը, եալընըզ Ս. Պետրոսա վիրմիշ օլսա իտի , վէ էկէրչի տիկէր առաքեալլարտա անը , էօյլէ անլամըշ օլսալար իտի , հիչ շիւպհէ ճայիզ տէկիլտիր քի , պէ զայէթ հաղդը օլտուղլարընը պիլտիքլէրի չէօյլէ տուրսուն , վէլէվ հաղդը տախի օլմուշ պուլալար իտի, ինսան թապիեաթը իդթիզասընճա , հասէտլէրինտէն նաշի, թէչէքքիեէ դալդըշաճագլար իտի , նասըլ քի էմնալիտէ վարտը , վէ նասըլ քի ազաճըգ իլէրուտէ , եանի եիկիրմինճի պապըն, Զկիւնճիւ համարընտա կէօրիւլէճէքտիր , չէօյլէ քի, Զեբէդէոս օղլու Յակոբոս իլէ Յովհաննէսին վալիտէլէրի , պիր կիւն քէնտիլէրտէ պիրլիքտէ օլտուղլարը , վէ սայիր աշակերտլէր տախի օրատա պուլունտուղլարը հալտէ , Յիսուսուն եանընա եագլաշարագ , քէնտի սէմավի փատիշահլըգընտա , էվլատլարընտան պիրինին սաղ , վէ տիկէրինին տախի սօլ թարաֆընտա օթուրմալարընա միւսաատէ պուեուրմասընը ըէճա իյլէտիկինտէ , կէրչի Յիսուս թարաֆընտան , էօյլէ չէյ օլամաեաճաղընըն ճէվապը վիրիլէրէք, ըէճասը ըէտտա օլունտու իսէտէ , պու ճիւմլէ իլէ տախի , տիկէր առաքեալլար , մէգպուրէնին պու թէքլիֆինի իչիթիքլէրինտէն , հասէտլէրինտէն նաշի կիւճէնմիշլէր, վէ հաթթա Ս. Պետրոստա կիւճէնէնլէրտէն պիրի օլմուշ իտի · տիմէքտիր քի , Յիսուս թարաֆընտան զուհուրա կէլէն մութլուլուգ , եալընըզ Պետրոս իչին օլմաեբպ, իլլա, միւսավիեէն , թէքմիլ օն լքի առաքեալլար իչին իտի , նասըլ քի էօյլէ օլմասընը , իլէրուտէ , տահա զիեատէ գուվվէթլու սուրէթտէ իսպաթ իտէճէկիդ տիր ։

Պէչինճի , պէրէքէթ վիրսին քի , Բօմա քիլիսէսինին անլատըգը կիպի օլմաեբպ , իլլա , քեամիլէն պիզիմ սէօյլէտիկիմիզ կիպի օլմասընա , ինքեար գապուլ իթմէզ սուրէթտէ իսպաթլարըմըզ վար տըր · էկէրչի մէգքիւր իսպաթլարըմըզ օլմասա իտի, պիզտէ պիւթիւն պիւթիւն զրտրընը իտտաա իտէրէք , Յիսուս էֆէնտիմիզ , մէգքիւր մութլուլուգ լուզէթինի , վէ անախթարլար իմթիեազը քէյֆիյեէթինի , Պետրոսա, մահզա պիր լութֆ ու միւքեաֆաթ միւրատիյլէ սէօյլէմիշ օլմաեբպ, իլլա , մուղայիրի օլարագ , ճիւզիճէ էվվէլ օլ տէնիզ իւզերինտէն եիւրիւմէքտէ իքէն իպրաղ իյլէմիշ օլտուղու «Թերեհաատլըզընա» գարչըլըգ, գահրընտան նաշի, սիթէմ վէ թէքտիր նէվինտէն օլմագ իւզրէ սէօյլէմիշտիր տիեէպիլէճէք իտիք · վէ էօյլէ օլմասընը իսպաթտա, մըգտարի քիֆաեէտէ տէլիլէր իպրաղ իտէպիլէճէք իտիք ։

Վէլհասըլ , Բօմա քիլիսէսի , շունա գավիէն իսքեաթ օլուպ պիլմէլի տիր քի , չիմտի տիւնեա օլ գատար իլէրու կիտիպ տէկիշիլմիշ , վէ ֆիքիրլէրտէ օլ մէրթէպէ թէնվիր գըլընմըշ տըր քի, քէնտինին եիւզէրճէ աստուածաբանլարընընն, պիր չօգ լագըրտըլար իլէ տօլտուրտուգլարը պինլէրճէ քիթապլարը , պիզ, պիլա միւպալաղա սէօյլէրիզ Ինճիլի Շէրիֆ մէյտանտէ օլտուգճա, վէ անը քէնտիմիզէ ըէհպէր իյլէտիքճէ , եալընըզ պիր գաչնիսիսէ զաղէթա իլէ , քեամիլէն չիւրիւտիւպ մահվ իտէպիլիրտիք· կէչմի՛շ տիր օլ էսկի զէմանլէր , պիզէ Հայ տէմիշլէր Հայ· չիմտի նէ Բօմա քիլիսէսինին տիւնեէվի հիւքիւմէթինտէն , նէ բօլթիդաճա դուտրէթինտէն , նէ աթէշլէրինտէն, նէէսկի պարպարճա իշքէնճէլէրտէն վէ նէտէ գան ու գըթթալ վէ զէնճիրլէրինտէն վէ զընտանլարընտան , զէրրէճէ պիր դօրդու գալմամըշ տըր · չիմտի , սաեէյի առալէթվաեէյի հաղրէթի Բատիշահիտէ , վէ քէզալիք սաեէյի մէտէնիյեէթտէ , տինիմիզ , տիլիմիզ վէ ֆիքրիմիզ սէրպէսթ օլտուղտան պաշդա , գալէմիմի՛զ տախի սէրպէսթ տիր ։

Կէլէլիմ չիմտի բէք շայեանը տիդդաթ պիր վագտանըն պէեանընա ։

Մէգքիւր ճէննէթին անախթարլարը քէլամինտան, եալընըզ սէքիզ սաթըր աշաղրտա , Պետրոսուն հալի պիւթիւն պիւթիւն տէկիշիլմէքտէտիր , չէօյլէ քի, մէգքիւր սէքիզ սաթըր իչինտէ Յիսուս , եանի օնալթընճը պապըն 19 ունճու համարընտա , ճէննէթին անախթարլարը իմթիեազը քէլամընը իրատ պուեուրտուգտան սօնրա, 20ինճի համարընտա տախի, քեաֆֆէյի աշակերտլէրէ,սըգը սըգընա քէնտիսինին Քրիստոս օլտուղունու քիմնէեէ սէօյլէմէմէլէրինի թէնպիհ իթմիշտիր, վէ 21ինճի համարընտա տախի, Գուտաը շէրիֆէ կիթմէլէրինին էլղէմիյեէթինի , վէ օրատա բէք չօգ էզիյեէթլէր չէքէճէկինի , էօլէճէկինի , վէ իչ կիւն սօնրա տա գըբեամ իյլէեէճէկինի խապէր վիրմիշ տիր ։

(Տէվ-դ)

ՐՕՄԱ ՔԻԼԻՍԷՍԻ

Վ. Է

ԻՆՃԻԼԻ ՇԷՐԻՖ

Վ.Է ԵԱԽՕՏ

ԵԱՆԸԼՄԱԶԼԸԴ

(Տէ-Դէյ Նէ-Էրէզրէն պոէքէյէ)

Հաղրէթի Իսա էֆէնտիմիզ , քէնտի առաքեալլարընը , հէր թարաֆա վաղ իթմէքլիք իւզրէ կէօնտէրտիկինտէ , քեաֆֆէսինէ տախի միւսավաթ իւզրէ , եանի այնի տէրէճէտէ օլտուղու թագտիրտէ, պաղլամագ վէ չէօզմէք հիւքմիւնիւ վիրմիշ , վէ Հոգին սուրբու վաղ իյլէմիշ տիր · Ա՛ֆվ պուեուրունուզ թէքէրրիւրիմէ, էկէր Ս. Պետրոսու , քէնտիսինէ վէքիլ թայէին պուեուրմագ իսթէսէ իտի , բուհանի մէէմուրիյեէթինէ միւպաշէրէթ իյլէտիկի վագըթտա քէնտինէ պիր էմր ու հիւքմ տախէ վիրմէսի էլղէմ իտի, Ինսանլարընը ճիսմանի իտարէլէրինէ թայէին օլունան հիւքմտարլարընը ատէթլէրի իւզրէ , Ս. Պետրոսա վէ ըէֆիդլէրինէ տախի , քէնտիլէրէ թապի պուլունան տինտարլար իւզերլէրինէ , « բատիշահլըգ վէ հիւքմտարլըգ իթմէլէրինի , վէ հիւքմ ու սալահիյեէթ սահիպի օլմալարընը» հաղրէթի Իսա մէնն վէ եասագ իյլէմիշ տիր , տէր քիթապը Շէրիֆ (Ղուկաս, Ի. Ա. 25·) · էկէրչի Ս. Պետրոս բարա նասպ օլունմուշ օլսա իտի , հաղրէթի Իսա էօյլէ սէօյլէմէզ իտի , զիրա, պիզիմ գախտէյի ըիվասէթիմիզճէ (աւանդութիւն) , բաբալըզընը իքի գըլըճք վար տըր , վէ պունլարտան պիրի բուհանի , վէ տիկէրի տախէ զէմանի (ժամանակաւոր) հիւքիւմէթի իչին տիր ։

Պիր խուսուս զիեատէսիյլէ պատիի թէաճճիւպիմ օլտուղունտան, եօգարուտաքի սէօյլէտիքլէրիմի թաստիդ պիրլէ , վէ քէնտի քէնտիմէ , « էկէր Ս. Պետրոս բարա օլմուշ օլսա իտի , մէսնէտտաշլարընընն , քէնտինի Ս. Յովհաննէս իլէ պերապեր Սամարիաեա Ալլահ էվլատընընն Ինճիլի վաղ իթմէկէ կէօնտէրմէլէրի , մէկէրչի աֆվ օլունապիլի՞րմի իտի» տիմէկէ պաշլատըմ։ (Գործ. Ը. 14 ։)

Միւհթէրէմ պիրատէրլէրիմ, պիզ չիմտի , պու տագըգատա, Իսթանպօլ բաթրիկինէ կիտիպ կէօրիւշմէք , վէ Շարդ իսթիլաֆընը մէնն իթմէք ի՝չին , տօղուզունճու Պիոս բաբա հաղրէթլէրինի , վէ մենսէնեէօր Փլանթինեէի առաքեալ նասպ իթմէկէ ճէսարէթ իտէ իտիք , աճապա նէ՞ էֆքեարա զահիպ օլուր իտինիզ , սիւալ ի՝տէրիմ սիզլէրէ ։

Լաքին , պու տախի եէնչ պիր չէյ տէկիլտիր, իչթէ տահա զիեատէ էհէմմիյեէթլի պիր մատտէ տահա Տինտարլար (հաւատացեալ) միեանընտա, այրըլըգա սէպէպ վիրէն պաղը մատտէլէրին դարար վէ միւզաքէրէսի իչին, Երուսաղեմտէ պիր ումումի մէճլիս թէչքիլ օլունմուշ տուր ։ Էկէր Ս. Պետրոս բարա օլսա իտի , մէգքիւր մէճլիսի, քի՞մ թէչքիլ իթմիշ օլուր իտի · — հալիյլէ Ս. Պետրոս · – քի՞մ օրատա ըէեիսլիք իտէճէք իտի · – Ս. Պետրոս , վէ եախօտ քէնտի «նուբրակլարը» ։ Վէ , օլ մէճլիսին նիզամլարընը , քի՞մ Թօբլաեբպ նէչը իտէճէք իտի · — Ս. Պետրոս · Նասըլ քի ճէմիի մէսնէտտաշլարը, վէ էօյլէ տէ քէնտիսի , մէճլիստէ հաղրը պուլունտուլար, ֆագաթ, օլ մէճլիսին հիւքմ ու շէրաաթընը , իճթիմա իտէն քէնտի տէկիլ իտի, իլլա, Ս. Յակոբոս իտի Վէ սիճիլ եախօտ գարարնամէլէր իսէ , ճիւմլէ առաքեալլար , վէ բաբաս վէ դարնտաշլարընընն իսմինէ նէչը օլունտուլար (Գործ. Ժ. 6.

Պիզտէ , աճապա , պէօյլէ՞մի իտի եօրուզ քէնտի քիլիսէմիզին իչինտէ ։

Միւհթէրէմ պիրատէրլէրիմ, թէֆթիշլիմին տէրինինէ տալտրգճա , Քիթապը Շէրիֆլէրին միւնտէրիճաթընտա , Յովհաննէն էվլատը իւզէրինտէ , պիր ըէյիսլիք կէօրիւլմէտիկինէ օլգատար թէէմին վէ միւսթէրիհ օլուեորում· լաքին պիզ, քիլիսէնին , Ս. Պետրոսուն իւզերինէ գուրուլու օլմասընը էօյրէտիեօրուզ Միւէլլիֆլիկի չիւրհէ թահթընտա օլմաեան Ս. Պողոս իսէ, Եփեսացիլէրէ եազտըգը մէքթուպտա (Բ. 20), «քիլիսէ, առաքեալ վէ ըէյղամ «պէրլէրին թէմէլի իւզերինէ պինա օ«լունմուշ տուր ; վէ պու թէմէլ տէ ; «Յիսուս Քրիստոս քէնտիսի տիր» տէր։

Քէզալիք Պողոս առաքեալին, Ս. Պետրոսուն պաշ օլմասընընն իւզերինէ օլգատար աղ իթիդատը վար տըր քի ։ «Պէն Պողոսեանըմ, վէ եախօտ տիկէրի , պէն ապողոսեանըմ» տիեէնլէրի, աշիքեար սուրէթտէ աեըպլար , նասըլ քի , «պիզտէ Պետրոսեանըզ » տիեէնլէր տախի պուլունսա իտի , շիւբհէսիզ անլէրիտէ աեըպլաեաճագ իտի։ Տիմէք տիր քի , էկէրչի , Պետրոս առաքեալ , սահիհէն հաղրէթի Իսանընն վէքիլի օլսա իտի , Ս. Պողոս , քէնտի մէսնէտտաշը թարաֆկիրի պուլունանլարա , պու տէրէճէ հիւճում վէ սիթէմիթմէքլիքտէն սագընմա՞ղ մը իտի։

Պողոս առաքեալ , քիլիսէնին խըտմէթլէրինի սաեբպ , ըէուլլէրի , ըէյղամպէրլէրի , աւետարանիչլէրի , վարդապետլէրի վէ չօպանլարը զիքը իտէր։

Էկէրչի «Բաբալըգ սէմավի պիր գանուն օլսա իտի, Ս. Պողոսուն, միլլէթին պաշ միւտէրրիսլէրինտէն պիրի օլտուղու հալտէ , պու պիւեիւք մէէմուրիյեէթլէրտէն պիրինի , եանի « Բաբալըզը «զիքը իթմէկէ ունութմասը , միւմքին պիր քէյֆիյեէ՞թ մի իտի։

Իմտի , պու մէճլիսին թէվարիխինի եազան զաթը , պիզիմ Պիոս բաբանըն հաղգընտա պիր լուզէթ պիլէ զիքը իթմէկէ ունութմասընը գապիլ օլմաեաճաղը կիպի, պու ունութզանլըգ մէսէլէսի տախի , պանա իհթիմալսըզ կէօրիւնիւր ։ (Պիր գաչ սէս · սո՛ւս օլ, հե՛բեռիկոս , սո՛ւս օլ ։)

Սապը իտինիզ պիրատէրլէր, տահա հէր շէեի սէոյլէմէտիմ. պէնիմ սէոյլէմէմ մանի օլմանըզ իլէ, վէ մէճլիսին էն ուֆաղ պիր աղասընին աղղընը դարամանըզ իլէ, աչիքեար սուրէթտէ դուսուրտա պուլունտուղունուզու, տիւնեաեա իսպաթ իտէճէքսինիզտիր։ Բահաթ տուրունուզտա, սէօղիւմէ տէվա՛մ իտէեիմ։

Պօղոս առաքեալ, միւխթէլիֆ քիլիսէլէրէ կէօնտէրտիկի մէքթուպլարըն պաղըլարընտա օլսուն, Պետրոսուն պաշ օլմասընա տայիր հիչ պիր զիքր կէչմէզ։ Էկէրչի սահիհէն պէօյլէ պիր էքրէմիւք վար օլսա իտի, վէ էկէրչի, պիր սէօզ լէ, քիլիսէնին, քէնտի եանընընա վարդապետութիւնունա, քէնտի դուճաղընտա պիր բէյիսի էքրէմի պուլունսա իտի, աճապա, միլլէթլէր միւտէրրիսի էքրէմի Ցիսուս Քրիստոս ունուտո՞ւր մու իտի անըն վասֆընը կէչմէկէ։ Լաքին, պէն նէ՞ սէօյլէեորում. էլպէթթէ պէօյլէ պիր միւհիմմ վէ պաշը մատտէ իւզէրինէ, մուֆասսալ պիր մէքթուպ եազար իտի։ «Քրիստոնէական վարդապետութիւն»ուն պինասը տիքիլտիկի էսնատէ, պուպինաեր գուրանըն ունութմուշ օլմասը կիպի, թէմէլի իլէ չաթրըսը հիչ ունուտուլապիլի՞ր մի իտի։ Իմտի, «առաքելական» քիլիսէնին «հերետիկոսական» հիւքմ օլունմամասը իչին քի, նէ արզու, նէտտէ սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իտէրիզ։ քիլիսէ, բաբասըզ կէչիրտիկի կիւնէր գատար, սայիր հիչ պիր վաղքթլարտա, օլ գատար ադիզ հալտէ պուլունմամըշ օլտուղունու, պիլ իթթիֆադ իգրար իթմէկէ մէճպուրուզ։ (Սէսլէր. Եալա՛ն տըր, եալա՛ն։)

(Տեւոդ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԻԱ.

Երբ ո՛ր եւ է անձ լրագրական ասպարէզն կ'ընտրէ իրեն գործելու, պէտք է որ սա հետեւեալ բարոյական եւ մտաւորական ձիրքերն ու հանգամանքները կրէ յանձին։

Ա. պէտք է լինել լուրջ եւ ա՛թերի սկզբանց տէր,

Բ. դարուս հմտութեանց, ճշմարիտ գաղափարաց եւ օրինաց տեղեակ,

Գ. պարկեշտ եւ պատուաւոր, այն է անկաշառելի եւ անկողմնակալ,

Դ. իրաց եւ անցից նկատմամբ սուր յիշողութեան, եւ ճարտար, աղդու եւ անվեհեր գրչի տէր,

Մինով բանիւ արդարութիւնն ընդմիշտ յարգող, իւր կրօնն ու աղգութիւնը սիրող, օրուան ամեն խնդրոց տէր կանգնելով իւր կարծիքներն ու տեսութիւնները պարզ ու սահուն ոճով բացատրելու կարող, հասարակութեան համարումը լիովին վայելող վեհանձն սրտի եւ ընդարձակ ու թափանցող մտաց տէր անձնաւորութիւն մ'ըլլալու է։

Երբ հրապարակագիր մը այս անհրաժեշտ պայմանաց մեծ մասէն զուրկ կը գտնուի, նորա կեանքը կարճատեւ ըլլալէ զատ, իւր գրածներն ալ ամենեւին արժէք մը չեն ունենար եւ ժողովրդեան արհամարհանաց եւ պարսաւանաց եւ եթ կ'ենթարկին։

Դժբաղդաբար այս վերջին կարգէն կարելի է համարել ճիզվիթ մականուանեալ «Ճէրիտէի Շարդիյէ» թերթին եւ «Մէճմուայի Ախպար» անուն լրագրոյն խմբագրականները։

Այս երկու լրագրաց արտօնատէրերն ո՛չ սկզբունք ունին եւ ո՛չ վեհանձնութիւն, իրենց նշանաբանն է ստութիւն, թշնամութիւն եւ վատութիւն, բաւական է որ այս ամենուն ծայրը իրենց շահ մը կամ ակնկալութիւն մը նշմարեն, ա՛լ ամեն կերպ ստորնութիւն եւ վատութիւն կը զիջանին գործել եւ այս ամենը հայութեան դիմակին ներքեւ Հայ ժողովուրդը կոյր եւ ապուշի տեղ դնելով։ Իբր թէ իրենք Պատրիարք կամ փոխանորդ ու ժողովներ չունենային, տարին երկու անդամ իրենց ժողովոց որոշումները չեն հրատարակեր, մինչդեռ ընդհակառակն մեր ազգային լուրերը ամեն օր հայ խմբագիր ձեւանալով կը հրատարակեն, չմոռնանք աւելցնելու որ ամենն ալ ազդակցաս եղանակաւ մը։ Հետաքրքրական է գիտնալ թէ արդեօք ինչո՞ւ իրենց ժողովոց լուրերն չեն գրեր եւ միայն մերինները հրատարակելու այդքան չանգիր կ'ըլլան։

Ճիզուիթ թերթը գուլպայ փոխելու պէս ամեն օր իւր սկզբունքը կը փոխէ եւ որ աւելի զարմանալին է, ի՞նչ սկզբունք որ Մէճմուա կը քարոզէր ասկէց երկու տարի յառաջ, այսօր ճիզուիթ թերթը նո՛յն դերն սկսեր է կատարել եւ Մէճմուա ալ այժմ ճիզուիթ թերթին դերը։

Ճիզուիթ թերթը Լեւոն ԺԳ-ի հրաչակաւոր կոնդակին առթիւ Հայերն իրմէն չպաղեցնելու չար դիտաւորութեամբ մէկ երկու շաբաթ խորապէս մտածելէ յետոյ ելաւ չամաչելով ըսաւ թէ՝ «ժամանակը չէր տակաւին այս կոնդակին»։ Անցեալ շաբթու ալ նոյն ճիզուիթ թերթը, Մանզումէի ըսածին պէս ինքը ծթռած կաթոլիկ մ'ըլլալով հանդերձ, ելեր կ'ըսէր «եթէ Հայերը կաթոլիկութեան առաջքն առնուլ կուզեն, պէտք է որ անպատճառ Բարթուղիմէոս Արքեպիսկոպոսը իրենց Պատրիարք ընտրեն»։

Այժմ մենք ալ արդար իրաւամբ կը հարցնեմք ճիզուիթ թերթին արտօնատիրոջ պատասխանելու համար մեզ իւր ներքին համոզմամբ, որ է իւր խղճին ձայնը, թէ՝ իւր առաջի՞ն յայտարարութիւնը ճշմարիտ է եթէ ե՞ր կրկորդը, այսինքն Լեւոն ԺԳ-ի կոնդակն անժամանակ էր ըսե՞լը (որ կը նշանակէ թէ լաւ բան մ'է եղեր, բայց տակաւին ժամանա՛կը չէ եկեր), եթէ ոչ հայոց ազգը կաթոլիկանալու վտանգէն զե՞րծ պահելու համար Բարթուղիմէոս Սրբազանին Պատրիարք ընտրուելուն նկատմամբ ցոյց տուած նախանձախնդրութիւնը։

Ինչպէս կը տեսնուի, ճիզուիթ թերթին այս երկու կարծիքներն բնաւ միմեանց հետ չէ կարելի հաշտեցնել, որովհետեւ առաջին կարծիքէն պարզապէս սա կը հետեւի որ կը փափաքի Հայ ազգին կաթոլիկանալը, բայց այս բանս ապագային մէջ կարելի է իրագործել։ Իսկ երկրորդով կաթոլիկութենէ ազատ մնալու միջոցն որպէս թէ մեզ կը ցուցնէ։

Այս իրարմէ բոլորովին տարբեր կարծիքներէն որն ալ իւր բուն համոզումն ըլլայ, քանի որ ինքը կաթոլիկ կը գտնուի, դատապարտութենէ բնաւին զերծ չկրնար մնալ կրկնակի տեսակէտով՝ հայութեան եւ կաթոլիկութեան։ Եւ աւելորդ է բացատրել թէ իւր այս վատութիւնն անօրինակ շահախնդրութենէ յառաջ եկած է։ Անշուշտ ամեն մարդ իւր շահը կը սիրէ, ոչ ոք կրնայ դատապարտել այս բանը, սակայն պատուաւոր եւ արդար շահն այլ է, անպատիւ եւ անխիղճ եղանակաւ շահիլն այլ է, եւ ասի ալ ամեն մարդու գործ չէ։

Ճիզուիթ թերթն այս նորանոր հնարքներն ի գործ դնելով նպատակ ունի վերստին Հայոց սրտերը շահիլ եւ իւր թերթը քշել, բայց ի զո՞ւր, ալ այդ բամպակը թո՛ղ իւր ականջէն հանէ։ Կան պարագայներ յորս Հայոց բնաւորութիւնը Հրէից չափ նախանձախնդիր կ'ըլլայ։ Եթէ անդամ մը համոզումն գոյանայ մեր մէջ որ այն ինչ անուն թերթն ինչինչ տեսակէտով մեզ համար Ը.ԸՖ- է, այլեւս Իրը տե՛ս այն թերթին տէրն ով ոք լինի, շատ լաւ կ'ընէ եթէ իւր թերթին արտօնագիրը ծրարելով ՐՈՖԸ դընէ եւ իրեն ուրիշ սպրուստի միջոց մը դտնէ։

Անցեալներս ալ ինքզինքը Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ պաշտպան ձեւացնել եւ Մանզումէն ալ Եկեղեցւոյ հակառակորդ ցոյց տալ ուզելով ելեր է խել մը անցած դացած խընդիրներ պրպտել, եւ անոնց իւր ուզած դոյները տալով ալ ժողովուրդը դայթակղեցնել։ Ողորմելի՜ն չդիտեր թէ՝ Փանոսեանի այն ատենի առաջարկած բարենորոգումները մեր Ս. Եկեղեցւոյ սրբազան օրինաց հակառակ նորամուտ բաներ չէին, այլ ժամանակիս ոգւոյն համաձայն զանազան կարգադրութիւնք, որք մեծ մասամբ այսօր ի գործ կը դրուին։

Օրինակի աղագաւ, ժամերգութեանց միակերպ եղանակաւ կատարուիլը,

Եկեղեցեաց մէջ ԷՈՒԷ դրուիլը։

Քահանայից եւ վարդապետաց առհասարակ աւելի վայելուչ եւ մաքուր հագուիլը։

Անչան անձանց դադաղին վրայ, դամբանական խօսելու անտեղի սովորութեան բարձումը,

Ամուսնական դատերու բարւոքումը. ինչպէս որ քանի քանի ամուսնական դատեր զորս Կրօնական ժողովը երկար տարիներ չէր կրնար լուծել եւ կամ իւր ձեռնհասութենէն վեր կը նկատէր, այսօր ընդհանուր Հայոց Հայրապետին կ'հաղորդուին եւ Նորին Ս. Օծութեան վճռոյն համեմատ կը տնօրինուին։

Այս եւ ասոնց նման դեռ եւս շատ մը բարւոքումներ տեղի ունեցած են, որոց ամենուն պէտքը ասկէց քսան տարի յառաջ Մանզումէ ղղալով առ այս շարունակ գրած եւ ձայն բարձրացուցած է, եւ իւր այս պաշտպանած արդարացի աղատ կարծեացը համար ամենամեծ վնասներ եւ հարուածներ իսկ կրած է։

Քանի մը խօսք ալ Աղարեան Դերապայծառին վերջերս Բ. Դրան մատուցած մէկ գանգատագրոյն առթիւ ըսեմք, որուն վրայ ներքին գործոց Նախարարութիւնը բոլոր դաւառաց կուսակալներուն եւ կառավարիչներուն շրջաբերական մ'ուղղելով հրահանգ տուած է որ «Երբ Հայ Ազգէն Հռովմէականութեան դիմողներ լինին, արձանագրութեան գործողութեանց դժուարութիւն չ'յարուցուի, իրենց համար առանձինն ռոՒԷՐ անուանուի, Հայերը չ'միջամտեն նոցա տրոց գանձման, եւ իրենց հաւաքիչներն կամ մուխթարներն ժողովեն զայնս, նոյնպէս արգիլուին եկեղեցւոյ եւ դերեզմանատանց հաստատման առթիւ Հայոց կողմանէ յարուցեալ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՔ եւ ընծայուին հարկ եղած ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՔ։»

Աղարեան դերապայծառի գանգատագրէն սա կը հասկցուի թէ՝ Հայերը դաւառաց մէջ Կաթոլիկաց դէմ դժուարութիւններ կը յարուցանեն եւ սոցա գործոց դիւրաթիւրութեանց կ'ընեն եղեր, ուստի այս դժուարութեանց եւ միջամտութեանց վախճան տալու եւ դիւրութիւններ ընծայելու պէտքն զդացուեր է։

Մեզ կը թուի թէ Կաթոլիկաց Պատրիարքարանն այսպիսի շրջաբերական մը ձեռք բերելու չանգիր լինելով ուրիշ նպատակ մ'ունեցած չէ, բայց միայն մէկ կողմանէ հաւատացնել տալ թէ՝ Ս. Պապէն բերել տուած ձախող կոնդակը, մեծ գործեր... տեսնելու վրայ է դաւառաց մէջ, եւ միւս կողմանէ ալ ցոյց տալ դաւառական ժողովրդոց թէ Կեդրոնական Կառավարութեան քով մեծ ազդեցութիւն կը վայելէ, որպէս զի դուցէ այսու յաջողի մէկ քանիներ իւր օտարախորշի փարախը մուծանել։

Ամեն պարագայի մէջ պէտք է որ մեր Պատրիարքարանն առանց ժամանակ կորսնցնելու Ներքին Գործոց Բարձր. Նախարարին պարզելով ճշմարտութիւնը՝ այսպիսի գանգատներու նպատակն բացատրէ, վասն զի այս տեսակ յայտարարութիւններ շատ դէշ տպաւորութիւն կ'ընեն մեր դաւառաբնակ եղբարց վրայ, մանաւանդ թէ Հայք Կաթոլիկաց գործոց բնաւ չմիջամտելէ եւ դժուարութիւններ չյարուցանելէ զատ՝ ընդհակառակն նոյն իսկ տարիներէ ի վեր շատ մը բաղմահայ եւ ընդարձակ դաւառներ անգլուխ եւ անհովիւ երեսի վրայ մնացած են։ Այսօր Մշոյ, Վասպուրականի, Տիգրանակերտի, Եւդոկիոյ նման եւն. եւն. դաւառներ առաջնորդէ զուրկ են, ուստի Հայերն ի՞նչպէս Կաթոլիկաց դէմ դժուարութիւններ կրնան յարուցանել եւ նոցա գործոց միջամտել։ Այսպիսի ամբաստանութիւն մը եթէ Հայոցս կողմանէ Կաթոլիկաց դէմ լինէր, անշուշտ արդարացի կրնար համարուիլ, վասն զի Կաթոլիկաց առաջնորդներն են որ ամեն օր դաւառացի խեղճ ժողովրդեան մէջ յուղման եւ խռովութեան որոմներ կը սերմանեն եւ տեսակ տեսակ դժուարութիւններ կը յարուցանեն ադոնցմէ օգուտ քաղելու եւ մարդ որսալու համար(1), մինչդեռ մեք Հայերս ո՛չ մարդ որսած ունիմք եւ ո՛չ իսկ թափուր վիճակներն առաջնորդներ դրած. ուստի մեր խոնարհ կարծիքն այն է որ նորընտիր Ս.մեն. Ս. Պատրիարք Հօր անմիջական դրբխաւոր մէկ գործն պէտք է լինի ի մէջ այլոց նաեւ,

Նախ՝ Բ. Դրան տրուած այս սխալ տեղեկութիւնն ուղղել.

Երկրորդ՝ Կ. Պոլսոյ մէջ ո՛րքան վարդապետ եւ Եպիսկոպոս կայ, եթէ կարելի է ամենքն ալ մէկ օրուան մէջ՝ այո՛ մէկ օրուան մէջ, չոգենաւ դնելով եւ մէկը Կիրասոն, միւսը Սամսոն եւ մէկ ուրիշը Տրապիզոն հանելով առանց առաջնորդի մնացած դաւառները զանոնք ղրկել, որպէս զի ժողովուրդը հովուն ու մխիթարեն, նոյն իսկ Մկրեան Հօր նման բանիբուն եւ գործունեայ քահանայներն ալ պէտք է ղրկել Պոլսեցին հոս այնչափ ո՛չ քարոզի պէտք ունի եւ ո՛չ խրատի, իւր խրատն իւր ծոցին մէջն է։ Այս ինչ դաւառին օդը իրենց չյարմարիլը պատրուակելով մեր եկեղեցականներէն ոմանց Պոլիս վերադառնալն ու միայն իրենց հանդստութիւնը հոգալն թէ՝ խղճի դէմ է եւ թէ՝ իրենց սուրբ կոչման բոլորովին հակառակ։

Լեւոն ԺԳ. Ս. Հայրապետի կոնդակին դէմ բաւական խօսքներ եղան թէ՝ եկեղեցականաց եւ թէ՝ աշխար-

---

(1) Իբթէ Հիւսնի Մանսուր վագասըտա մէյտանտէ տիր։

հականաց կողմանէ, նոյնպէս պատրիարքարանն ալ անփոյթ չգտնուեցաւ. սակայն յաւէ ըսել որ յիշեալ դանգատագրոյն վրայ Ներքին Գործոց Նախարարին վերջին հրահանգին նկատմամբ լրագրաց մէջ մինչեւ ցարդ դիտողութիւն մը չը տեսնուեցաւ։

ԱՐՄԵՆԱԿ

Պու վէ պունա մանէնտ շայեանը տիգգաթ պէնտլէր իթասընա հիմմէթ իտէն ազգասէր վէ մէգատիրշինաս զաթլար հագգընտա, վաճիպէտէն պուլունան թէշէքքիւրի ազիմի թագտիմ իլէ պէրապէր, վագրթլարը միւսաատէ իթտիքճէ, լութֆէն տէվամէ հիմմէթլէրինիտէ ըէճա իտէրիզ։

ԹԷՇԷՔՔԻՒՐԻ ԱԶԻՄ

ՎԷ

ԻՇԹԻԵԱԳ

Ապա ու էճատատրմըզը, դանլար տէօքէրէք, վէ քիւլլի սէրվէթ վէ գուտրէթ վէ տիւնեէվի սէատէթլէրինի, անճագ վէ անճագ ճայի խէլասլարը օլմասընա, տէրունի գալպտէն իւմիտվար օլտուգլարը, Ս. Աւեատարանա, վէ Ս. Խաչա տէկիշէրէք, պունճա տէհիրլէրտէն պէրու մուհաֆազա իտէպիլմիշ օլտուգլարը Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցիմիզի, համո ու սէնալէր օլսուն Հագգ Թաալէա ճէլէշանէհու հագրէթլէրինէ, եաշամագտա օլտուղումուզ իշպու ասրը ճէտի. տի մէյմէնէթ պէտիտի Ղազի Սուլթան Ապտիւլ Համիտի խագանիտէ, վէ Բատիշահը Ալէմբէնահ էֆէնտիմիզ հագրէթլէրինին սաեէյի ինաեէթվաեէյի հագրէթի Շէհինշահիլէրինտէ, շիմտի պիզ քիլիսէմիզ տիւշմէնլերի միւտախէլէսինտէն, անճագ դալէմ իլէ մուհաֆազաեա միւգթէտիր օլապիլմէքլիք լութֆունա մազհար պույրուլտուղումուզիշին, նէ՛ տէրէճէլէրտէ միննէթտար, վէ իզտիեատը էօմր ու իգպալ վէ շէվքէթ իճլալը Հիւմաեունլարը հագգընտա, կիճէ վէ կիւնտիւզ, վէ պիլա ֆասլա սէնաքեար օլտուղումուզու, դալպէն հիսս իթտիկիմիզ գատար, դալէմ իլէ արզ ու թաֆսիլ իտէպիլմէքլիք, իհթիմալտէն տէկիլ տիր։

Պու լութֆ վէ պու իհսանը պիփաեանէն մուհաֆազաեի հուգուգու գատիմէյի քիլիսամըզ պապընտա իհսան պույրուլմագտէ օլան միւսաատտէն ֆուրսաթեապ օլարագ, թապի օլտուղումուզ Ինճիլի Շէրիֆին տէլալէթի սարիհասը, վէ թարիխի ալէմին գուեուտաթը վազիհասը, վէ խուսուսիյէ, մէտէնիյէթին, վէ թէրպիյեէ վէ նէզաքէթին իգթիզասը վէճճէլէ, էկէրչի, ղազէթայի միւթէպէրինիզտէ տէրճ իտէկէլտիկինիզ էնվայի պահսլար իլէ, քիլիսամըզին հուգուգու գատիմէյի մուգատտէսէսինի մուհաֆազա իթմէնիզտէն, վէ միլլէթիմիզին սատտիտլ գըսմընա թէսէլլիւէր վիրմէնիզտէն, վէ պիր խէլէճանը ազիմ տիւչար օլան գալպլէրի թէսքին իյլէմէնիզտէն տօլաեը, թապի ճիւմլէ միլլէթտաշլարըմըզ միւթէշէքքիր օլմագտա իսէլէրտէ, մէզքիւր պահսլարընը լէզզէթինէ տօեուլմագսըզը, ղազէթանըզը խիթամ պուլմագտա օլմասընա մէպնի, չէնտ կիւն ագտէմ վատ իթմիշ օլտուղունուզ վէճճէլէ, ղազէթայի միւֆիտէնիզ գըթասընը, պիր ան ագտէմ պիւեիւտիւլմէսինէ, ճիւմլէ թարաֆընտան, քէմալի իշթիեադ վէ չար չէշմ իւզրէ ինթիզար օլունմագտա տըր։

Միւէլլիֆ, պիլիրիզ, պու սըրատասալա վագրթ ֆէվթ իթմէեէրէք, հէր քէս հէմ էլինտէն կէլէնի տիրիզ իթմէմէլի, վէ հէմտէ քէնտի դուսրէթլէրինէ կէօրէ մուավէնէթլէր իտէրէք սիզի թէշվիգ իյլէմէլի տիրլէր։

Վէ պու պապտէ տախի, թէշէքքիւրի ումումիեէ շայեան սուրէթտէ հիմմէթլէր վէ մուավէնէթլէր սէր կէօսթէրմէքտէ օլտուղու կէօրիւլմէքտէ, վէ պատէմա արգասը քէսիլմէեէճէկիտէ հիսս օլունմագտա տըր։

Հէլէ Մանզումէնին թաթիլինի միւթէագգըպ, մագամաթը Ալիեէեէ, վէ մէրհամէթի Սէնիյեէեէ պիլ միւրաճաա, միւտտէթի թաաթիլիյեէսինտէն էվվէլ թէքրարէն նէշրինին միւսաատէսի թահսիլի պապընտա սայ ու հիմմէթ պուեուրմուշ օլան օլ Զաթը սալի գատր հագրէթլէրինին շու զայրէթ, շու համիյէթ, վէ շու ալիճէնապլըգլարը, տէկիլ եալընըզ Մանզումէնին, իլլա թէքմիլ միլլէթիմիզին, վէ պինաէն ալէյհ, պիր սուրէթի մանէվիյեէտէ Հայաստանեայց Սուրբ վէ Ս. Ռաքելական քիլիսէմիզին հուգուգու գատիմէյի մուգատտէսէսինին, մուհաֆըզը օլմագլըգ ֆազիլէթինի իճրա՛ իյլէմիշ տիր։

Իշթէ պու վէճճէլէ, միլլէթիմիզին, օլ ճէնապը Պարիսէն, վէ մէրհամէթի սէնիյեէյի ճիհանտարիտէն, վէ իւշինճիւ տէրէճէտէ տախի պազը միլլէթբէրվէր զեվաթ հիմմէթլէրինտէն պաշգա հիչ պիր կիւվէնէճէք տալը եօգ տուր, վէ տէ օլամա՛զ...

Եօգարըտա զիքը օլունտուղու վէճճէլէ, շու արատա, զաթընըզը թէշվիգ, վէ իհթիեաճաթընըզը թէսհիլ իթմէքլիք վազիֆէսինի իճրա զրմընտա, պազը միլլէթբէրվէրան թարաֆընտան, մաթպաանըզճա միւգթազի օլան պիր թագըմ միւրէքքէպ, ֆանէլա, վէ էտէվաթ, վէ լէվազիմաթը սայիրէ թէտարիք, վէ մաարիֆէթի ացիզանէմիզլէ իրսալ օլունմուշ տուր. ինչա Ալլահ դարիպէն թէտարիքի արզու իտիլմէքտէ պուլունան մըգտարը քեաֆի եազը իլէ պէրապէր տէֆթէրի էսամիսի տախի կէօնտէրիլիր. հէման ճէնապը Հագգ Թէվֆիգ իհսան պուեուրսուն ամին։

Ց. ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

Շիւքրանը ազիմիմիզին պիթ թաֆսիլ պէեանընը զաթէն պիր նէվմի միւնասիպէ թէէխիր իթմէքտէ օլտուղումուզտան, պու կիւն եալընըզ թագտիմի մէմնունիյեէթի սամիմէ վէ ացիզանէ իլէ իգթիֆա իտէրիզ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ ՎԷ ՆԻՇԱՆ

Պաթում պաշ շէհպէնտէրի սաատէթլու Սէտատ պէյ էֆէնտիյէ բիւթպէյի ուլա սընըֆը սանիսի,

Պապը Սէրասքէրի մուհասէպաթ 4 ինճի շիւպէսի միւտիրի իզզէթլու Սալիմ էֆէնտիյէ բիւթպէյի սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի թէվճիհ,

Մըսըր ֆէվգէլատէ գօմիսէրի տէօվլէթլու Ղազի Ահմէտ Մըխթար բաշա հագրէթլէրինին հարէմի ըֆֆէթլու Հանըմ էֆէնտիյէ Ինճի վէ, քէրիմէսինէ Շնճի Շէվգաթ՝,

Ֆրանսա մէշահիրի մուէլլիֆինի սիեասիյէսինտէն վէ Բէթիւպլիգ Ֆրանսէզ կաղէթասը մուհարրիրլէրինտէն Մ. Շարլ Բիկոնէ Յինճի Մէճիտի,

Նիգ օլայէֆ շէհպէնտէր վէքիլի Հանրի պէյ Կինճի Օսմանի վէ, Հօճա պէյ պաշ շէհպէնտէրլիյի քեաթիպի Էրնէսթ Ֆէնօրէյ Կինճի Մէճիտի,

Հալէպ ըէտիֆ գօմանտանը վէքիլի միրլիվա սաատէթլու Արիֆ բաշաեա թէպտիլէն Շինճի վէ, ըէտիֆ միրալաեը իզզէթլու Ալի պէյ թէպտիլէն Յինճի Օսմանի,

Գարս մէրքէզ պաշ քեաթիպի Բավլօ Եուվանօվիչ Գաթթերանսէյ Յինճի Մէճիտի իհսան պույուրմուշ տուր։

—o—

Ճումաա էրթէսի կիւնիւ Մալիեէ նէզարէթինտէն պիլճիւմէ մէմուրին վէ քէթէպէ վէ տէվայիրի ասքէրիեէ մաաշլարընընը իթասընա միւպաշէրէթ օլունտուղու կիպի, էվգաֆը Հիւմաեունտան տախի պու կիւն մաաշ վէրիլէճէկի իշիտիլմիշ տիր։

—o—

Շուէտ-Նօրվէկիա տէօվլէթի թարաֆընտան Տէրսաատէթ սէֆարէթինէ թաեին օլունան Մ. Ռոթէրսքիեօլտ, ճումաա էրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիեէ կիտէրէք, Խարիճիեէ նազրը տէօվլէթլու Սայիտ բաշա հագրէթլէրինէ իթիմատնամէլէրինի թագտիմ էթմիշ տիր։

—o—

Էյուպտէ թէլէկրաֆ վէ բօսթա մէրքէզի քիւշատը իլէ մուխապէրաթա պաշլանըլմըշ օլտուղու կիպի, օրատա ատի վէ թէահհիւտլիւ մէքթուպ տախի դապուլ օլունաճաղը թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթինտէն պիլտիրիլմիշ տիր։

—o—

Շէհր էմանէթի վէրկի միւտիւրլիյի ախիրէն Մալիյէ նէզարէթինէ մէրպութ վէրկի միւտիւրիեէթի ումումիեէսի մաեէթինէ վէրիլտիյի մալիւմ օլուպ, մէմուրիեէթի մէգքիւրէ պու քէրրէ լաղվ օլունարագ մաաշը օլան 2700 ղրշ. խազինէ մանտէ օլունմուշ տուր։

—o—

Մըսըր ըէսմի կաղէթասը, սէնէի հագրէրէնին 9 մահը զարֆընտա կէչէն սէնէքի միտտէթի մէգքիւրեեէ նիսպէթլէ, հիւքիւմէթի Մըսրիյէնին վարիտաթը մուխամմէնէսինտէ 246,000 լիրա նօգսան զուհուր էթտիյինի իլան էթմիշ տիր։

ՆԻԶԱՄԱԹ

Մէրիյեէթի ահքեամընա պիլիսթիյզան իրատէի Բատիշահի շէրէֆիւթէալլիւգ պույրուլան տէլլալ վէ սըմսար Նիզամնամէսինին սուրէթի տիր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՅԱՍՈՒ

Տէլալ վէ Սըմսարլարը վէզայիֆի.

Ինճի մատտէ. — Էշեա վէ, էմթայի թիւճճարիեէ վէ, դամպէեօ վէ, ղէխաեիր վէ, էսհամ վէ, ագար վէ, էմլագ վէ, արաղի վէ, սէֆայինի նավը վէ սիկուրթա սըմսարլարը էտէն էշխասա տէլլալ վէ սըմսար թապիր օլունուր։ Տէլլալ վէ սըմսարլար պայի (սաթըճը) իլէ միւշթէրի միեանընտա իճրա օլունաճագ ախղ ու իթաի թիւճճարիեէ իշիւն վասրթա տըր. անճագ, պայի վէ միւշթէրի, մուամէլէի պէյ վէ շիրաեը իճրա իտիպ իթմէմէքտէ մուխթար տըր։

2 ինճի մատտէ. — Տէլլալ վէ սըմսարլըգա սիւլուք էտէճէք էշխասընը սինինի 20 եաշընտան տուն վէ, հիչ պիր ճիւնհա վէ ճինաեէթլէ մահքիմ օլմաեաճաղը կիպի, հէր սուրէթլէ էմնիեէթլի թագըմտան վէ ասհապը ըֆֆէթ վէ իսթիգամէթտէն պուլունաճագ վէ մարուֆ իքի թաճիր թարաֆընտան հիւսնիւ հալի հագգընտա, թիճարէթ օտասընա պիր գըթա շէհատէթնամէ իթա էթմէեէ մէճպուր օլաճագ տըր։

3 ինճիւ մատտէ. — Տէլլալ վէ սըմսարլըգ էտէճէք էշխասընը 2 ինճի մատտէտ կէօսթէրիլէն էվսաֆը հայիզ օլտուգլարը թէպէյեիւն էթտիքտէն սոնրա, Տէրսաատէթ թիճարէթ Օտասը նիզամնամէսինին ղէյլի հիւքմիւնճէ, օտանըն տէֆթէրի մախսուսունա գայտ վէ, տէրէճէլէրինէ կէօրէ, 1 ինճի վէ 2 ինճի վէ 3 իւնճիւ սընընֆա թագսիմ օլունուպ, հէր նէ սընընֆընտա տէլլալ վէ սըմսարլըգ էտէճէք օլուրլար իսէ, օլ սընընֆ իշիւն բուխսաթ վէ շահատէթնամէ ալաճագլար տըր։

(Տէվ-դ)

* * *

Դազա դայմագամլարը իլէ նահիեէ վէ թահրիրաթ միւտիրլէրինին ինթիխապ վէ թաեինինէ մէմուր գօմիսիօնընն վէզաեիֆինէ տայիր Դալէմէ ալընըպ մէրիյեէթի ահքեամընա պիլիսթիյզան իրատէի Բատիշահի շէրէֆիւթէալլիւգ պույրուլմուշ օլան նիզամնամէ սուրէթի տիր։

Ինճի մատտէ. — Գօմէսիօն պա իրատէի Սէնիյեէ մանսուպ պիր ըէյիս իլէ 6 ազատան միւրէքքէպ վէ Տախիլիեէ նէզարէթինէ մէրպութ տուր։

Շնճի մատտէ. — Գօմէսիօն ազասընընն նըսֆը տայիմի օլուպ, նըսֆը տիկերի, 2սի Շուրաի-Տէօվլէթ ազասընտան վէ, պիրի ըիճալը իլմիեէտէն օլմագ վէ հէր 6 այտա պիր թէպտիլ իտիլմէք իւզրէ, մագամը Մէշիխէթ վէ Շուրաի-Տէօվլէթ ըիեասէթինտէն մուվագգաթէն ինթիխապ վէ թաեին գըլընը։

3 ինճի մատտէ. — Գօմէսիօն հաֆթատա իքի տէֆա վէ լուզումընտա տահա զիեատէ իճթիմա էտէճէք տիր։ Գօմէսիօն հէյէթինտէն 4 զաթ մէվճուտ օլմատըգճա միւզաքէրէ ճէրէեան էտէմէզ։ Ըէյիս պուլունամատըզը հալտէ, ազանընն էն գըտէմլիսի ըիեասէթ էտէր. հէր խուսուսա իթթիհատ վէ եա էքսէրիեէթի արա իլէ գարար վէրիլիր, թէսավիի արա վուգուլինտէ, ըէյիսին պուլունտուղու թարաֆ թէրճիհ օլունուր. իմթիհանընն գապուլ վէ եա ըէտտի իլէ էմրի ինթիխապտա վէ, ըէյիս վէ եա ազանընն պիրի թարաֆընտան վուգու պուլաճագ թէքլիֆ իւզէրինէ, խուսուսաթը սայլէտէ ուսուլը վէճճէլէ, ըէյի խաֆիյէ տախի միւրաճաաթ օլունապիլիր, վէ ըէյի խաֆիյէ միւրաճաաթ օլունմագսըզը՝ ճէրէեան էտէճէք միւզաքէրէտէ արայի էքսէրիյէթէ մուխալիֆ օլանլարընընը ըէյ վէ միւթալէալարը զապթ ճէրիտէսինէ տէրճ օլունուր, վէ ագալլիյեէթտէ գալանլարընընը ըէյլէրի, թալէպլէրի վուգուինտէ մազպաթա վէ միւզէքքէրէտէ տէրճ օլունուր։

(Տէվ-դ)

ՍԱՐՊԱՖԻՆԵԼ։

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

	Հոկտ. 17
Էսհ. Ում. տիւն ագշ. գաբ. Ք.Ք	16-37
» » » էն եիւքսէք	16-38
» » » էն աշաղը	16-36
Պու սապահ աշբլոը	16-3Ն
Իսթիգրազը տախիլի տիւն գաբ.	37-28
» » էն եիւքսէք	37-29
» » էն աշաղը	37-27
» » աշբլոը	37-30
Մըսըր մութթահրոը գաբ.	-
Պու սապահ աշբլոը	-
Սէրի Ա. Ք.Ք.	28-
» Բ.	15-30
» Գ.	16-33
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	48-50
Սգչէ Ֆաիզի	8-
Բաբոր Ղրշ.	31-00
Հէվալէսիզ »	30-